

Mentalvården måste fylla tidens krav

I början av december 2016 sköt en 23-årig man i Imatra urskiljningslöst ihjäl tre kvinnor som kom ut från en restaurang på småtimmarna. Gärningsmannen visade sig vara klient vid den lokala mentalvårdsbyrån och känd inom fångvården för både vålds- och egendomsbrott. En debatt om förövarens möjliga motiv bröt ut och antogs först vara terrorism och senare rasism.

Snart stod det klart att mannen hade grava psykiska problem, likasom fallet var med massmördarna i Jokela 2007, i Kauhajoki 2008 och i Hyvinge 2012. Alla dessa förövare var dock inte utslagna. Icke desto mindre krävde enskilda politiker och massmedia strax åtgärder för att förhindra utslagningen av särskilt unga män. Utslagning är ofta bara ett symptom och går sällan att förhindra utan kunskaper om orsakerna, som i samtliga fall verkar ha varit en otillräcklig mentalvård.

Diskussionen om hur mentalvården fungerar och vilka resurser och möjligheter den har att ingripa i tid lyser ofta med sin frånvaro i debatter om unga mäns våldsdåd. Den diskussionen fördes efter fallet i Imatra på insändarsidorna närmast av desperata föräldrar till unga män som mår psykiskt dåligt utan att de ändå får den hjälp de behöver, trots krav på relevant vård från föräldrarnas sida. Också unga kvinnor med mentala problem kan följa samma beteendemönster som män då de inte får den vård de behöver. Domen över en psykiskt störd ung kvinna som planerade en skolskjutning i Gamla Karleby år 2015 väntas snart falla.

Mentalvården och dess resurser, de tillämpade vårdmetoderna och möjligheterna att skydda samhället från mentalpatienters våldsdåd har föga diskuterats inom politiken sedan den stora mentalvårdsreformen. Den reformen fastställde i mentalvårdslagen från 1990 att öppenvård i regel ska gälla, och institutionsvård inklusive tvångsvård tillgripas endast vid psykos. Detta dock utan fördelning av de nödvändiga resurserna. Samhället har förändrats sedan dess. Diagnostiseringen av olika psykiska störningar har förbättrats, men inte vården och dess tillgänglighet i samma utsträckning. Många psykipatienter upplever att de inte får den vård de behöver.

Inom ramen för social- och hälsovårdsreformen kommer diverse vårdresurser att omfördelas. Nya vårdenheter uppstår. Det är skäl att i samband med det reformarbetet också se över hur mentalvården fungerar i Finland och om den följer tidens krav. Också mentalvårdspatienter har rätt till bästa tänkbara vård, precis som alla andra vårdgrupper.

Svenska Kvinnoförbundet i Sörnäs vill att Svenska Kvinnoförbundet verkar för

- **att** mentalvården ur ett könsperspektiv tas upp på förbundets politiska agenda
- **att** Sfp och partiets representanter i riksdagen kräver en översyn av hur mentalvården fungerar i verkligheten i dagens Finland och om den fyller tidens krav
- **att** mera resurser läggs på den preventiva vården av barn och unga

Svenska Kvinnoförbundet i Sörnäs r.f.

Peggy Heikkinen
ordförande

Elin Andersson
sekreterare